רבי ישמעאל פרק שישי מנחות

עב.

מסורת הש"ס

ר"מ סבר לה כר"ע בחדא ולא הביא שלש ופליג עלי' ה] בהביא שלש: **מ"ט.** אלא ואמרת המדרש קמי דעטיעה נפקא לן כדלעיל (עמ.) ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר ז]ומביא האילן אין מביאין עומר [כדאמרינן] בפ' כל קרבנות (לקמן פה.). לגיסא דפרישה לעיל ח] (עמ.) משום כלאים מהדר אף אטיעות:

קצירכם. ראשית קצירכם (ויקרא כג) לקצירכם תהא זו ראשית ולא לקציר מצוה: **מה ת"ל.** והא כתיב בסיפיה דקרא תקריב י] מנחת בכורים: **מן הקמה.** דכתיב יא] מרסק בקמה: **מן הלח.** דכתיב (ויקרא ב) כרמל: **בלילה.** כדאמרן ברים פירקין (פו.) אי אתה מוצא תמימות אלא מ"כ אתה מתמיד מבערב: **כל שהוא.** אף מן העמרים: **מ"מ.** אף מן הרסוק מירוסלים: **ולהקטיר חלבים.** מה שמתעכל מן המזבח מחזיר כל הלילה: יב]**שמלותו יא] כל ביום.** כגון יב] שחיטה וזריקת דמים דכתיב (ויקרא ז) ביום ליתו את בני ישראל וגו': **מה דיום בלילה לא.** דקדשים שנחטן בלילה פסולין דאמר במסכת נדה (דף מ.) זאת היא העולה יג] הרי אלו מיעוטין פרט יג] לכשנחטה בלילה פסולה כו' יד] בפרק יולא דופן (שם): טו]**אם יש אחרים.** אפילו במחובר יד] מביאין אחרת תמתיה וקולרין וטוחנין אותה ביום טו] שלא יאמרו מותר להקריב מנחה עמאה ותפי' דימיד: **שנקצר שלא כמצותו פסול.** טז] יז](הלכך) ומצות קצירה בלילה ולא ביום הלכך הא דתני לעיל נקצר ביום כשר רבי היא והא דתניא פסול רבי אלעזר ברבי שמעון: יח] טז](**רבו של אביו**). ר"ש תלמידו של ר"ע כדאמר ביבמות בפרק הבא על יבמתו (דף פב:) והיה העולם שמם עד שבא ר"ע בו': **כלל אר"ע.** במילה קא מיירי בפרק רבי אלעזר דמילה יט]: **וסבר לה.** ר' אלעזר בר' שמעון דאמר קצירת העומר מצוה ודוחה שבת: **ואי ס"ד נקצר שלא כמצותו כשר אמאי דוחה שבת.** הא קצירת יח] לן בר"ע דכל שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה שבת אלא מדאמי שבת ש"מ נקצר שלא כמצותו פסול ומצותו לא הויא אלא כמצותו פסול וגבי לילה נמי מצותו בלילה ולא ביום: **ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא.** בתמיה ואמאי לא שמיע ליה יט] מדר"ש דסבר לה כר"ע דכל שאפשר מע"ש לא דחיא שבת: **היינו מעלין לו כו'.** ורבי שמעון לטעמיה דאמר בצירובין (דף פט.) אחד גגות ומלילות רשות אחת להן לכליס שנטתו בתוכן: **אלונטיות.** נגד להתפגם כו': **סבר לה כאידך דר"ש.** דאמר מביאה מצוה בשעתה הלכך אף על גב דכשרה מע"ש עבדי לה בשעתה ודחיא שבת וגבי מילה דאמר כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה שבת כגון הנאת אזמל דאין לה זמן קבוע: **אבריס ודברים כשרין כל הלילה ולא היה ממתין.** לאכרי תמידין ומוספין דשבת עד שתחשך כ] אלמא דאין שבת משום מביאה מצוה בשעתה: ורבי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה ביום וכו' פסולה כו' הס"ד ותיובתא בפרק יולא דופן נמחק:

מוסף רש"י

בלל אמר ר"ש. נחלק על ר"א המכשירי מליה שאין דיחין שאינו ואפשר לעשותן מע"ש (שבת קכ.). **שאפשר** לעשותה מערב שבת. כגון הנאתו מחוך נחתוס ותחיתם יגלאו (פסחים סט:). מה תריש רשות. אלא דבר הכתוב אלא לענין שבת כלכתיב כיה יביום הבכורי תבשנו בתרים ונקליר אין לך תרים של מצה אלמלי לחדוש לגורך עומר ושתי הלחם שהרי אם מצה חדוש אינו מוכיח ואלמי אוסיף לך בשבת. אף קליר שאני אוסיר לך בשל רשות אני אוסר לך יצא קצירה העומר שהוא מצוה. שאפילו מצה קלור מצוה לקלור ים לך לגלגל מסלן שהוסה את השבת (ראש השנה ט. ובעי"ז מכות ח:). מעלין לו שמן. לפון כי אלונטיות. להתפגם כה (צירובין צא:). מחצר לגג. ר"ש לטעמיה דאמר בצירובין (דף עד.) אחד גגות אחד מלילות ואחד קרפיפות מלן רשות אחת הן לגלגל מזה לזה אלמלי של בעלים הרבה (שבת קמו:). **חביבה** מצוה בשעתה. ברישים אינו נתכנה (חולין נד:). **בשרים** כל הלילה. כדתניא (ויקרא ז) כל מוקדה על המזבח כל הלילה ריבל להקטירן כל הלילה, ואמריב אין מתחיין לחם עד שתחשך אלא מחלין שבת עליהן כדתניא (במדבר כח) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד אלמא חביב למהר מצוה בשעתה (פסחים סח:).

שיטה מקובצת

(א) קציר מצוה ולא יעשה אותן: (ב) [אלא] כניחן צבחים: (ג) תיבות ח"ל תקריב נמחק: (ד) ואם נקצר: (ה) שמצותו ביום תיבות כל הימים נמחק: (ו) ונשמאת בידו: (ז) מה תריש רשות. גליון שלא מצינו חרישה של מצוה. הרמב"ה: (ח) עליה בחדא: (ט) דלעיל במתני': (י) תקריב את: (יא) שמצותו ביום: (יב) כגון מליקה ולולב א): (יג) פרט לשנשחטה: (יד) בחובר אומרים לו הבא אחרת: (טו) ביום הס"ד ומה"ד ושתוק שלא: (טו) הלכך מצות קצירתה: (יז) שמעון רבו של אביו: (יח) סבירא ליה: (יט) ליה מ"ש: (כ) שתחשך אלא דחינן: (כא) דאמר כל מלאכה שאפשר: (כב) חלבים דמצותן משתחשך דכשרים טפי ביום מבלילה. תר"א: (כג) חלבים ר"ל דהא בהא הליא דאי איהא דיום שלאחריו פסול משום רבעי קצירה סמוך לספירה א"כ אף שלפניו נמי לא הוי סמוך לספירה ופסול. תר"ח: (כד) ספירה בלילה הס"ד:

עין משפט נר מצוה

פא א מיי' פ"ז מהל' ממרים ומוספין הל' ז:
פב ב ג מיי' פ"ד מהל' תמידין הלכה ו:
פג ד מיי' פ"ב מהל' מילה הלכה (ו) ז טוש"ע י"ד סימן שלא סעיף ו ויו"ד סימן רסו סעיף כ:
פד ה [מיי' פ"ז מהל' ממרים ומוספין הלכה יז]:
פה ו מיי' פ"ג מהל' עירובין הלכה יט טוש"ע א"ח סימן שנב סעיף ג:
פו ז מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה ג:

תורה אור השלם

ו. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקָצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן:
ויקרא כג י

2. וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בְּכוּרִים לְיקֹוָק אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ:
ויקרא ב יד

רבינו גרשום

ר' מאיר סבר לה כר' עקיבא בחדא במנחר לקליית ופליג עליה בחדא במנחר לאוצר. מנחר היינו כעין מנוחר שאין קוצר ביחר אלא מקומות מקומות: קוצרין מפני הנטיעות. תבואה שגדלה בין נטיעות (חדש) של אילן קודם לעומר מפני שמכחישין הנטיעות והיינו דומה דקרבר בית השלחין: ומפני בית האבל. אם אין להם מקום לישב לאנשים הבאים לבית האבל אלא בשדה קוצר אותה והיינו לדבר מצוה וכן מפני בית המדרש: כריכות. עומרין קשורין: צבתין. מקובצין בלא קשירה: לא טרחינן. לעשות כדרכו לפני העומר משום שינוי: מה ת"ל שתי פעמים תקריב: להביא מן הקמה: הקריב כל שהוא. או קמה או עומרין: תקריב מ"מ שיכול למוצאו. בין מקום רחוק דהוי יבש עד דאתי לעזרה. בין מקום קרוב דהוי לח: מה דיום בלילה לא דכל היום כשר (לקצר) [להבאת] העומר כדאמרי' הא כיצד קצירה וספירה בלילה והבאה ביום בלילה לא דכתיב ביום צוותו: אם יש אחרת. שנקצר בלילה שיכול להביא ממנה העומר יביא: שכל עומר שנקצר שלא כמצותו פסול. כלו' מוטב שיביא בטומאה משיקצוד אחר ביום: ור' מכשיר אפי' ביום: כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש כגון הרכבתו והבאתו חוץ לתחום: אבל מלאכה שאי אפשר כגון שחיטה והרחת קרביו דוחה שבת: וסבר לה ר' אלעזר בר' ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה. בזמנה: מה תריש רשות. דלא מצינו חרישה של מצוה: אף בקציר דרשות תשבות יצא קצירת העומר שהיא מצוה ודוחה שבת: ור' אמאי מכשיר דמשמע דר' שמעון הוא דסבר לה כר' ר' ישמעאל ור' עקיב'

מצוה לה כוותיה בחדא. ובכה"ג הוה מצי לשנויי לעיל דאמר מ) בשיטת ר"ש אלא ניחא ליה לאוקומי כר"ע דניה ואיכא השמא שלשה מנאי: **קצירכם** ולא קציר מצוה. בפרק כל שעה (פסחים דף כג.) דרש קצירכם שלכם יהא ואיתך קצירכם דכל ישראל מ): **כריכות.** פירש בקונט' אלומות ואי אפשר לומר כן כדמוכח פרק אלו מציאות (בבא מציעא דף כב:): **מנין** שאם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת. לרבי אליעזר דאמר (בא) מ) (למי) [דאפי'] אפשר לעשות מערב שבת דוחה את השבת ניחא אבל לר' עקיבא לא יתכן אע"ג דמצותו בלילה מין הכדיעבד ביום כשר ולריך לומר דדוחה את השבת אלו אקצירה קמי אלא מהקריבה והא דלקמן דברים ליה ממועדי ה' שהכתוב קבע מועד אחד לכולן והכא מיימי לה מתקריב אלו דוקא הכא עומאה נפקא לן לקמן ממועדי ה' והכא מיימי לה מתקריב: **אף** דלילה ביום לא. ע"כ ביום שלמחרת קאמר דאי ביום שלפניו הרי הקטר חלבים כב] דכשרים ביום שחיטתן ותימה דא"כ ג) מאי קשה לימא מתני' דלמא נקצר ביום כשר היינו ביום שלפניו שהקטרת חלבים כג] וי"ל דלענין קצירה לא שייך לחלק בין יום שלפניו ליום שלאחריו כדילפינן ברים פירקין (דף פו.) קצירה ופסיקה כד]: **הא** רבי הא רבי אלעזר ברבי שמעון. כפתח משנה דמגילה (דף כ:) הלכה כדפריסת ברים פירקין (דף פו. ד"ה זכר): **הבא** אחרת תחתיה. בפ"ק דיומא (דף ז.) מפרש דאפילו למאן דאמר מוטמא הותרה היא בליכוד מביא אחרת בהתיר שריים:

בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה. מילתיה דר' עקיבא בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קנ.) ובפסחים בפ' אלו דברים (דף פט:) ולקמן בשמי הלחם (דף עו.) ולא סבר לה כוותיה לגמרי אלא בהיהיל דכל מלאכה שאפשר כו' דפליג ר' אליעזר ולא סבר ליה כוותיה דשמומי הוא אבל בהיהיל דמה חרים לשות שבת סבר לה כרבי ישמעאל ולא כרבי עקיבא דמוקי קרא לחרים של ערב שביעית:

אמאי דחי שבת נקצריה מערב שבת. ואע"ג דלכתחילה מצותו בלילה כיון דדיעבד כשר לא הוי דומיא דתמיד דכתיב ביה במועדו לומר דדחי שבת ומסתברא דדומיא דתמיד בעינן: שנאמר

כאידך דרבי שמעון ל) דתניא אמר ר' שמעון בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך

דדחי שבת ואי שלא כמצוותו כשר היכי דחי שבת: ומנא לן דהיה תלמיד. דתניא א"ר וכו': אלונטית שמלה: מתצר לגג ומגג לקרפף דרך גגות כראמר כל גגות העיר רשות אחת הן לכלים ששבתו בחצר: ודאי תלמידיה הוה וסבר לה דדחי שבת ואמאי מכשיר: סבר לה כאידך דר' שמעון רביה: ולא היה ממתין להן עד שתחשך. שלא ידחו שבת אלא מקטירין בשבת הבא נמי אע"ג דשלא כמצותו כשר ביום כיון דמצותו בלילה אמרינן חביבה מצוה בשעתה ודחיא שבת.

א) אולי ל"ל כגון מליקה וקבלה וזריקה דכתיב ויכי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com